

ASSOCIACIÓ EDUCATIVA ITACA

Àmbit geogràfic: Local

Forma jurídica: Associació sense afany de lucre

Seu social: L'Hospitalet de Llobregat

- 46 persones treballadores
- 6 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 40 persones voluntàries

NOMBRE ACTUAL DE PERSONES ATESES EN ELS SERVEIS D'ATENCIÓ A LES PERSONES:

- 85000 a serveis a la infància i la joventut

www.itacaelsvents.org

Breu història de l'organització

L'Associació Educativa Itaca es va constituir el març de 1977 i es va inscriure com a entitat sense afany de lucre al Registre d'entitats Jurídiques de la Generalitat l'any 1985. Va néixer a partir de la iniciativa de 12 joves i un clergue del barri Collblanc-Torrassa que van formar la CJC (Comunitat de Joves Cristians), amb l'objectiu de transmetre valors com el compromís i la solidaritat. Més endavant, el grup va adoptar el nom d'Itaca, inspirat en el poema de Kavafis i la cançó de Lluís Llach, que reflectia la seva filosofia. L'entitat ha treballat sempre al servei dels infants i joves del barri. A mitjans dels anys 90 va néixer la ludoteca i, davant la demanda creixent i la reducció de voluntaris, l'any 2000 es professionalitzà la coordinació de les activitats setmanals. El curs 2005-06 Itaca assumeix la gestió total del projecte socioeducatiu per a infants i joves de 3 a 17 anys. Avui atén més de 300 participants diaris i gairebé 1000 anuals. Actualment, comptem amb més de 50 professionals en nòmina, més de 60 voluntaris.

Missió

L'Associació Educativa Itaca és una entitat sense afany de lucre declarada d'utilitat pública per la Generalitat de Catalunya que des de l'any 1977 treballa al barri de Collblanc la Torrassa de la ciutat de l'Hospitalet de Llobregat des de l'educació en el lleure i l'acció social. L'Associació Educativa ITACA desenvolupa projectes socioeducatius al servei de la comunitat, amb la finalitat de generar igualtat d'oportunitats i acompanyar processos desenvolupament personal i empoderament a infants, joves i famílies, amb especial sensibilitat aquells que es troben en situació de vulnerabilitat.

Descripció de l'activitat

L'Associació Educativa Itaca és una entitat sense ànim de lucre i declarada d'utilitat pública per la Generalitat de Catalunya, del barri de Collblanc-Torrassa a l'Hospitalet de Llobregat. Des del 1976 dedica la seva tasca a l'educació en el lleure dels infants i joves del barri i és des de fa poc més d'una dècada que professionalitza els seus projectes d'entre setmana amb una especial dedicació i atenció als projectes d'acció Social.

I és que el més important que tenim a l'Entitat són els més de 300 participants diaris que acudeixen i participen d'algun dels nostres projectes socials, des de la petita infància amb 4 mesos d'edat, fins als 25 anys amb el projecte d'Inserció laboral i els diferents infants i joves que participen dels projectes de tarda i de cap de setmana, sempre tenint en compte les famílies de tots ells, elements claus i de suport a la nostra entitat. Som una Entitat que no descansa i no tanca la seva activitat en els 12 mesos de l'any.

DESCRIPCIÓ DE LA INICIATIVA PROPOSADA

LA CHAMBA: UN PÒDCAST DE BENESTAR EMOCIONAL

Breu descripció

El 2014, Associació Educativa Itaca configura el Procés Comunitari Intercultural (PCI) a Collblanc - la Torrassa. Amb una metodologia comunitària, participativa i transformadora, contribueix a la millora en la qualitat de vida de les persones i en les relacions entre els tres protagonistes (ciutadania, professionals i administració) mitjançant el treball en xarxa amb espais de relació tant tècnics com ciutadans. Forma comissions mitjançant diagnòstics comunitaris, un dels quals és el de Joves i Emocions on es va detectar la necessitat d'oferir un espai per al jovent de discutir temes de preocupació. D'aquí neix el pòdcast "La Chamba" que vetlla pel benestar emocional dels joves (participants i oients).

El pòdcast "La Chamba" impulsat pel grup de joves "The Bridge" del PCI, neix amb la voluntat de ser un altaveu per a joves del barri vers el benestar emocional i la salut mental, des de les seves vivències i experiències, un punt de trobada amb altres joves, on els vincles i la xarxa de suport siguin claus per a la lluita contra la soledat no volguda i l'aïllament.

Aquest projecte forma part de la Comissió "Joves i emocions" del PCI, que compta amb la participació de 24 professionals de diversos àmbits com la salut, el sector social i l'educació. La diversitat d'especialitats dins la comissió afavoreix un enfocament interdisciplinari i comunitari, situant les necessitats dels adolescents i joves al centre i garantint una atenció integral. La comissió ha elaborat de manera conjunta amb els joves, l'estructura del programa i les temàtiques dels 5 primers episodis. Per altra banda, també compta amb els seus protagonistes, actualment hi ha 15 joves implicats que han elaborat el guió marc dels 5 programes previstos, 5 dels quals han participat en les gravacions i la resta han participat en l'elaboració dels guions, la gravació del programa i la postproducció.

Aportació de valor de la iniciativa

La Chamba" és una iniciativa innovadora impulsada per joves del barri Collblanc-La Torrassa en el marc del Procés Comunitari Intercultural, amb el suport de la comissió "Joves i emocions". Neix del diagnòstic participatiu amb 111 joves i dona resposta a necessitats reals sobre salut mental i benestar emocional. Amb una metodologia comunitària i participativa, combina el rigor tècnic amb la creativitat juvenil, generant un espai de veu pròpia i suport mutu. El pòdcast visibilitza vivències reals, trenca estigmes i crea xarxes de suport, incidint positivament en l'entorn. Amb 15 joves implicats i la col·laboració de 24 professionals de diversos àmbits, la seva estructura col·laborativa i transversal el fa replicable a altres contextos. "La Chamba"

promou el vincle, la cohesió i la transformació social, demostrant resultats qualitatsius clars en l'empoderament juvenil i la millora de la convivència comunitària.

Necessitat a la qual respon

La comissió "Joves i emocions" neix el 2021 fruit de la detecció de necessitats elaborada en la Taula de Salut Comunitària vers el benestar emocional dels adolescents i joves al territori. El 2022 la comissió va elaborar un diagnòstic participatiu amb 111 adolescents i joves del districte II per tal de conèixer quines eren les seves preocupacions principals, entre les quals van assenyalar: els estudis, les condicions de vida futures, la inseguretat del barri i les relacions personals. També es van detectar senyals d'alarma com l'ansietat, la mala relació amb el menjar i la imatge corporal, por a la mort, por a la malaltia, aïllament social, pèrdua de familiars i sentiment de soledat.

El procés de diagnòstic va donar lloc a la creació d'un grup de joves, autoanomenat "The Bridge" que actualment dissenya i implementa accions sobre el benestar emocional, amb el suport de la comissió "Joves i emocions". Durant el curs 2023 i 2024 han dissenyat un programa de pòdcast per a parlar amb altres joves sobre el benestar emocional i les malalties mentals. Actualment, han realitzat la gravació de 2 episodis, el primer en el marc de la celebració dels 10 anys del PCI, a la plaça del Mercat de Collblanc, i el segon, enregistrat a les instal·lacions de l'equipament municipal Torrebarrina. La previsió és gravar fins a 3 episodis més i organitzar una trobada comunitària per a presentar el programa titulat "La Chamba".

Principals objectius assolits

- Sensibilitzar els adolescents i joves sobre la importància de cuidar el seu benestar emocional.
 - Nombre d'escoltes del pòdcast per episodi.
 - Nombre d'adolescents i joves que han escoltat el pòdcast a través dels centres educatius o espais juvenils del territori.
 - Testimonis de joves que comparteixin com el pòdcast els ha influït per millorar la seva salut emocional (comentaris o entrevistes).
- Promoure espais segurs de diàleg i participació entre iguals, fomentant la confiança i el suport mutu.
 - Percepció de seguretat i confiança dels joves en els espais de debat i reflexió generats pel pòdcast.
 - Nombre de joves que participa en el pòdcast.
 - Nombre de joves nous que volen participar en el grup "The Bridge".

- Trencar estigmes i tabús relacionats amb la salut mental, fomentant una mirada més oberta i comprensiva.
 - Nombre de temes sensibles abordats en els episodis.
 - Participació en fòrums o debats sobre salut mental on els joves puguin compartir les seves experiències i opinions de manera oberta.
 - Comentaris positius sobre la normalització de la salut mental a través de canals de retroalimentació com xarxes socials o fòrums de discussió.
- Adquirir competències per a la creació, gravació i postproducció d'un pòdcast.
 - Nombre de guions o escaletes elaborades per episodi.
 - Nombre de rols tècnics assumits pels joves (locutor/a, tècnic/a de so, conductor/a...).
 - Participació en espais de formació tècnica o creativa durant el procés.

Principals resultats obtinguts

Quantitatives:

- Nombre activitats: 11
- Nombre total de persones implicades: 25
- Hores d'intervenció directes: 20 hores

Qualitatives:

- Valoració amb el grup de joves: Testimonis.

“Siento que me estoy quitando de encima un peso importante, también que puedo ayudar a otras personas y porque siento que estoy haciendo algo que valga la pena para mí y para el resto de las personas”

“Si las instituciones como hospitales y demás toman atención de esto, como que estoy poniendo mi grano de arena en cambiar el sistema de atención psicológica y hacer una revolución”.

“Este proyecto es importante para nuestro bienestar emocional, porque cuenta con herramientas que visibiliza lo que antes no se veía ni escuchaba”.

Increment del compromís i la motivació: malgrat la dificultat de mantenir la implicació d'un públic jove, s'ha observat una millora notable en el compromís de les participants, especialment gràcies al retorn positiu rebut per part dels professionals del territori.

Cohesió i empatia grupal: el projecte ha afavorit la creació de vincles entre les joves, generant un espai de diàleg empàtic on

es reconeixen i valoren les diferents vivències, fet que ha motivat la participació de noves persones.

Autocura i respecte pels límits: la metodologia utilitzada (assaig previ, targetes emocionals, validació final del contingut) demostra un enfocament conscient i respectuós amb el benestar emocional i els límits personals de les participants.

Abast de l'experiència

El Procés Comunitari es desenvolupa al Districte II de Collblanc-La Torrassa, però les seves aportacions són una referència en l'àmbit municipal. D'aquesta manera, la metodologia de treball comunitari ha servit d'inspiració per a altres territoris de la ciutat, ja que tant la metodologia com les accions que han derivat d'aquesta han tingut impacte en el conjunt de la ciutat.

Actualment, des de l'Ajuntament de l'Hospitalet, s'impulsa el Pla Local d'Acció Comunitària Inclusiva (PLACI) de la mà de la Direcció General d'Acció Cívica i Comunitària (DGACC) de la Generalitat de Catalunya. L'objectiu del PLACI és impulsar l'acció comunitària per a la inclusió social en tota la ciutat.

D'aquesta manera, el Procés Comunitari de Collblanc la Torrassa, treballarà per alinear la seva activitat amb el PLACI a través d'un acompanyament dels referents tècnics municipals del PLACI. Tanmateix, durant l'any 2024, l'Ajuntament està impulsant un diagnòstic de tota la Zona Nord.

Persones implicades en l'experiència:

Treballadores: 3

Ateses: 14

Voluntàries: 1

Altres: 24 (Altres professionals involucrats a la comissió)

Principals factors clau d'èxit

El pòdcast “La Chamba” impulsat pel grup de joves “The Bridge” del PCI, neix amb la voluntat de ser un altaveu per a joves del barri vers el benestar emocional i la salut mental, des de les seves vivències i experiències, un punt de trobada amb altres joves, on els vincles i la xarxa de suport siguin claus per a la lluita contra la soledat no volguda i l'aïllament.

Aquest projecte forma part de la Comissió “Joves i emocions” del PCI, que compta amb la participació de 24 professionals de diversos àmbits com la salut, el sector social i l'educació. La diversitat d'especialitats dins la comissió afavoreix un enfocament

ment interdisciplinari i comunitari, situant les necessitats dels adolescents i joves al centre i garantint una atenció integral. La comissió ha elaborat de manera conjunta amb els joves, l'estructura del programa i les temàtiques dels 5 primers episodis. Per altra banda, també compta amb els seus protagonistes, actualment hi ha 15 joves implicats que han elaborat el guió marc dels 5 programes previstos, 5 dels quals han participat en les gravacions i la resta han participat en l'elaboració dels guions, la gravació del programa i la postproducció.

Dificultats i reptes superats

La creació d'un pòdcast amb cinc episodis ha esdevingut una eina de reflexió i sensibilització per als participants. Ara, el repte principal és fomentar-ne la difusió per ampliar-ne l'impacte.

Mantenir la motivació sostinguda al llarg del temps és un repte, ja que l'interès pot disminuir si no es renoven dinàmiques o temàtiques.

Diversitat de ritmes i disponibilitats entre les joves pot dificultar la continuïtat i el seguiment del projecte.

Requereix molta cura i temps per garantir el consentiment i la comoditat del grup abans de publicar continguts.

Elements innovadors que aporta la iniciativa

“La Chamba” aporta innovació social en diversos àmbits:

- Participació juvenil real i activa: els joves no només són beneficiaris, sinó creadors i protagonistes del projecte, des del diagnòstic fins a la producció del pòdcast.
- Resposta a necessitats detectades comunitàriament: sorgeix d'un diagnòstic participatiu rigorós amb 111 joves, garantint rellevància i arrelament al territori.
- Format comunicatiu accessible i actual: el pòdcast com a eina innovadora per abordar la salut mental des del llenguatge i l'experiència dels mateixos joves.
- Enfocament interdisciplinari i comunitari: implica 24 professionals de diferents sectors (salut, educació, acció social), potenciant la mirada integral.
- Transformació social des de la proximitat: fomenta el suport mutu, la lluita contra la soledat i l'estigma, i millora la convivència al barri.
- Model replicable: pel seu enfocament metodològic, participatiu i flexible, té alt potencial de transferència a altres entorns i col·lectius.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

El projecte “La Chamba” és altament transferible gràcies a la seva estructura clara, metodologia participativa i adaptable, i a l'enfocament interdisciplinari i comunitari. El seu format (pòdcast conduït per joves) és fàcilment replicable a altres territoris, ja que només requereix suport tècnic bàsic, acompanyament educatiu i una xarxa col·laborativa. La implicació de joves en totes les fases (diagnòstic, disseny, guió, gravació i difusió) garanteix l'arrelament local i fomenta l'empoderament juvenil, un model que es pot adaptar a diferents contextos.

Els materials de treball (guions, estructura d'episodis, fases de producció) i els mecanismes de cura emocional (exemple: l'ús de targetes de colors per regular la participació) són eines concretes i transferibles que poden inspirar altres iniciatives més enllà del nostre barri. A més, la col·laboració amb 24 professionals d'àmbits diversos assegura una visió integral que es pot reproduir allà on hi hagi voluntat de treball comunitari.

El sistema d'assajos, revisió prèvia i postproducció col·laborativa reforça el respecte pel ritme dels joves, fet que en garanteix la qualitat, seguretat emocional i sostenibilitat. L'estratègia de difusió en xarxes socials i la presentació comunitària del projecte faciliten la visibilització, generen impacte i fomenten la participació d'altres actors socials. Aquest conjunt de bones pràctiques fa que “La Chamba” sigui una experiència inspiradora i replicable per altres entitats i territoris.